

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**

Datum
24 oktober 2025

Referentie
58871041

Bijlagen
1

nota

Uitvoering moties Heite over pluriformiteit in de
wetenschap en nevenwerkzaamheden van hoogleraren

Aanleiding

Door de Tweede Kamer zijn de volgende twee moties aangenomen:

- motie van lid Heite over de zorgen over het gebrek aan pluriformiteit in de wetenschap.
- motie van lid Heite c.s. over waarborgen dat voor alle hoogleraren volledige, kloppende en vindbare informatie over commerciële nevenwerkzaamheden beschikbaar is in de registratie nevenfuncties en deze registratie voortaan actueel te houden.

In deze brief informeert u de Tweede Kamer over de uitvoering van deze twee moties. Tevens heeft u toegezegd de Eerste Kamer een afschrift te sturen van deze brief.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd beide brieven te ondertekenen.

Kernpunten

Motie over de zorgen over het gebrek aan pluriformiteit

- OWB is in gesprek geweest met NWO en UNL over de motie. Beiden horen ook signalen over een gebrek aan pluriformiteit, maar zijn van mening dat er voldoende waarborgen in het systeem zijn om de pluriformiteit te bewaken. Zo heeft NWO financieringsinstrumenten voor ongebonden onderzoek die nadrukkelijk vrij zijn van thematische randvoorwaarden, en waarin de wetenschappelijke kwaliteit, en niet het onderwerp, doorslaggevend is. Daarnaast verwijst UNL naar verschillende, belangrijke instrumenten die de normen en standaarden van de Nederlandse wetenschap versterken¹. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit en het Strategy Evaluation Protocol (SEP). In het SEP is onder andere aandacht voor de academische cultuur, in termen van openheid, veiligheid, en inclusiviteit en in termen van wetenschappelijke integriteit.
- U onderkent de voorgenoemde waarborgen. Tegelijkertijd neemt u de zorgen hierover serieus.

¹ Deze instrumenten worden beschreven in het naslagwerk: *Wetenschap met Waarden; kwaliteitszorg rondom universitair onderzoek* (UNL, 2025)

- Daarom gaat u de in de motie verzochte inventarisatie en het staven daarvan uitbesteden aan een onafhankelijke partij.
- Conform de motie worden hier maatschappelijke organisaties en onafhankelijke onderzoekers bij betrokken.
- De verwachting is dat het onafhankelijke onderzoek in het najaar van 2026 wordt gestart vanwege capaciteitsgebrek bij de directie. De voorbereiding van een onafhankelijk onderzoek kost namelijk veel tijd, het gaat hierbij om het opzetten van een plan van aanpak en de voorbereidingen en de uitvoering van de aanbesteding van het onderzoek. OWB heeft als gevolg van de APK-taakstelling in Q1 2026 hiervoor onvoldoende capaciteit (het team dat dit oppakt is sinds december 2 fte kleiner geworden). Wanneer we dit in Q2 2026 oppakken, dan kan in Q3 2026 (najaar) de uitvoering van de opdracht beginnen. Vanzelfsprekend kunt u richting geven aan dit onderzoek; wij betrekken u bij de formulering van de onderzoeksvragen.
- Mocht vervolgens uit het onderzoek blijken dat de zorgen op basis van de inventarisatie worden bevestigd, dan kan een optie zijn om er een terugkerend onderzoek van te maken. Dit onderzoek kan dan aansluiten bij het onderzoek over academische vrijheid in 2028.

Motie over registratie nevenfuncties hoogleraren

- Vanzelfsprekend dient het register nevenwerkzaamheden volledig, kloppend, vindbaar en actueel te zijn. Ook UNL is het daarmee eens.
- UNL neemt nu concrete stappen naar aanleiding van de motie. UNL agendeert dit onderwerp tijdens het jaarlijkse evaluatiemoment van het register, dat begin 2026 plaatsvindt, en bespreekt dit tevens met de HR-directeuren.
- Hoogleraren zijn zelf verantwoordelijk voor het transparant communiceren over hun nevenfuncties zoals vastgelegd in de *Sectorale regeling nevenwerkzaamheden Nederlandse universiteiten*.
- Bij (vermeende) schendingen van wetenschappelijke integriteit, zoals het niet benoemen van nevenfuncties, is het aan de instellingen (werkgever) om de wetenschapper (werknemer) hierop aan te spreken op basis van artikel 1.14 van de cao Nederlandse Universiteiten. De NGWI biedt voor deze (vermeende) schendingen een toetsingskader waarmee deze beoordeeld kunnen worden, en indien nodig, kunnen er maatregelen genomen worden. Dit varieert van een waarschuwing, een berisping tot of ontslag.
- In de eerste helft van 2026 is er een vernieuwde Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (NGWI). Uw ambtsvoorganger heeft in reactie op de evaluatie van de NGWI aan de schrijfcommissie verzocht om in het bijzonder aandacht te besteden aan de normen over onafhankelijkheid en transparantie en om het register nevenfuncties in de nieuwe NGWI te noemen (dit laatste werd ook door de evaluatiecommissie geadviseerd).

Datum
24 oktober 2025

- Er heeft een internetconsultatie van de vernieuwde NGWI plaatsgevonden. Op basis hiervan blijkt dat het voornemen bestaat om in de vernieuwde NGWI aandacht te besteden aan de principes van onafhankelijkheid, transparantie en de registratie van nevenfuncties.

Toelichting

n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.